

A nyitott könyv módszere

A nyitott könyves módszert Stalnaker és Stalnaker (1934) dolgozták ki azzal a céllal, hogy értékelési eljárásként hozzájáruljon a tanultak hosszú távú rögzítéséhez. A nyitott könyves tesztelés abban különbözik a hagyományos, ún. csukott könyves értékeléstől, hogy a tanulók szabadon használhatják a könyveket, jegyzeteket, segédanyagokat tesztelés közben. A nyitott könyves tesztelésre való felkészülés esetén több forrást tanulmányoznak, a tanultak összekapcsolását, alkalmazását célzó tesztfeladatok megoldásakor pedig használhatják is ezeket az információforrásokat, hisz a módszer nem a memorizáltak előhívását, hanem az információk új feladathelyzetben történő felhasználását célozza.

Kerülni kell azokat a kérdéseket, amelyekre valamely információforrásból könnyen kikereshető a válasz.

Ez a módszer olyan magasabb fokú kognitív készségek fejlesztéséhez járul hozzá, mint az információ szelektív gyűjtése és értékelése, a problémamegoldás vagy az érvelés (Feller, 1994; Jacobs és Chase, 1992). Theophilides és Dionysiou (1996) rámutattak arra, hogy a nyitott könyves tesztre készülve a diákok – saját állításaik szerint – alacsonyabb szintű stresszt élnek át, mint a hagyományos csukott könyves tesztelés esetén. Ezért is állítható, hogy a nyitott könyves felmérés pontosabban és természetesebb körülmények között értékeli a tudást, mint a hagyományos csukott könyves tesztelés (Cnop és Grandsard, 1994; Eilertsen és Valdermo, 2000; Theophilides és Koutselini, 2000).

A nyitott könyves tesztelés esetén figyelni kell a kérdések, feladatok megfogalmazására. Kerülni kell azokat a kérdéseket, amelyekre valamely információforrásból könnyen kikereshető a válasz. Míg a csukott könyves felmérők a tanultak memóriából való előhívását feltételezik, nyitott könyves értékeléskor olyan gondolkodtató feladatokat kell szerkeszteni, amelyek az ismeretek új kontextusban történő alkalmazását feltételezik.

Az alábbiakban bemutatok néhány kérdést/feladatot egy nyitott könyves feladatlapból.

1. táblázat: Földrajz. Példák feladatokra, értékelési mutatók és javítókulcs

Példák feladatokra	Értékelési mutatók és javítókulcs
Képzeld magad egy idegenvezető helyébe! Vidd körbe képzeletben a külföldről érkező vendégeket a	1,50 pont: Ha a gyerek az idegenvezető helyébe képzeletben magát, és le tud írni a Bánság-hegységről négy fontos információt/érdekességet. (Például: alacsony hegyek)

Bánsági-hegyek között, és írd le, mit mondanál el nekik ezekről a vonulatokról! (Az általad leírt szövegben négy fontos információ jelenjen meg!)	alkotják, keleten van, legszűkebb része a Kazán-szoros, a déli felén keskeny folyama van stb.) 0,37 pont: Ha a gyerek egy információt ír le. 0 pont: Helytelen válasz vagy válaszhiány esetén.
Melyik hegycsoportot választanád ki a Ruzska-Pojána és az Erdélyi-szigetegység közül, ha kirándulni indulnál az osztálytársaiddal? Indokold meg a választásodat!	1,50 pont: Ha a gyermek helyesen érvel a döntése mellett, meg tudja indokolni ténszerűen, hogy miért választotta azt a bizonyos kirándulási helyet. 0 pont: Helytelen válasz vagy válaszhiány esetén.
Hová vinnéd el legjobb barátodat, ha vasérc- és márványbányát szeretnél megmutatni neki? Válaszodat indokold!	1 pont: Ha a gyerek meg tudja nevezni, hogy hol van vasérc- és márványbarlang (pl. Ruzska-Pojána havas). 0 pont: Helytelen válasz vagy válaszhiány esetén.

A nyitott könyves értékelés típusai

A nyitott könyves értékelésnek három főbb típusát ismerjük:

– *Nyitott jegyzetfüzetes értékelés:* a diákok a teszt megoldásakor csak a saját jegyzeteiket használhatják. Ez arra is készítheti őket, hogy figyelmesebben jegyzeteljenek.

– *Félig nyitott könyves értékelés:* csak a teszt bizonyos feladatainak megoldásakor használhatják a segédanyagokat. Ez segít a fontos és hasznos információk megjegyzésében, kiküszöböli azt a lehetőséget, hogy a tanulók egyáltalán nem készülnek a tesztre, mivel bíznak abban, hogy minden válasz megtalálható a könyvben. Fontos tudatosítani, hogy a nyitott könyves felmérőre is ugyanúgy, sőt talán még jobban kell készülni, mint a hagyományosra.

– A nyitott könyves értékelés harmadik típusának alkalmazásakor a tanulók használhatják a könyveket, jegyzeteket, füzeteket és bármilyen más segédanyagot.

Negyedik osztályos tanulókkal végzett kísérletem során az utóbbi értékelési eljárást alkalmaztam. Két hét után a tanulók nem emlékeztek sokkal jobban a nyitott könyves módszerrel írt felmérő ismereteire, mint a csukott könyvesére (a nyitott könyv módszer átlaga: 8.25, a csukott könyv módszer átlaga 8.04 volt). Öt hét elteltével viszont a nyitott könyves módszerrel írt felmérők ismereteire sokkal jobban emlékeztek, mint a másik típusúéra: a nyitott könyves módszer átlaga 8.71, míg a csukott könyvesé 6.89 volt.

Szakirodalom

Cnop, I. – Grandsard, F. (1994): An open-book exam for non-mathematics majors. *International*

Journal of Mathematical Education in Science and Technology, 25. 1. 125–130.

Eilertsen, T. V. – Valdermo, O. (2000): Open-book assessment: A contribution to improved learning? *Studies in Educational Evaluation*, 26. 91–103.

Feller, M.(1994): Open-book testing and education for the future. *Studies in Educational Evaluation*, 20. 2. 235–238.

Jacobs, L. C. – Chase, C. (1992): *Developing and Using Tests Effectively: A Guide for Faculty*. San Francisco: Jossey-Bass.

Stalnaker, J. M. – Stalnaker, R. C. (1934): Open-book examinations. *The Journal of Higher Education*, 5. 117–120.

Theophilides C. – Dionysiou O. (1996): The major functions of the openbook examination at the university level: A Factor Analytic Study. *Studies in Educational Evaluation*, 22. 2. 157–170.

Theophilides C. – Koutselini M. (2000): Study behaviour in the closed-book and the open-Book examination: a comparative analysis. *Educational Research and Evaluation: An International Journal on Theory and Practice*, 6. 4. 379.